Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2019-03-20

LS 2018-0629

Regionstyrelsen

Motion 2018:20 av Elinor Odeberg (S) om anonymiserade ansökningar

Föredragande regionråd: Tobias Nässén

Ärendebeskrivning

Elinor Odeberg (S) har den 8 maj 2018 lämnat en motion till fullmäktige om anonymiserade ansökningar till Region Stockholms sökbara fonder och stiftelser.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2018:20 av Elinor Odeberg (S) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande

Regionrådsberedningens motivering

Region Stockholm är Sveriges största och viktigaste forskningsregion. Arbetet med jämställdhet genomsyrar Region Stockholms samtliga verksamhetsområden, så även vid beredningen av ansökningar om regionala medel till forskning, utveckling och innovation.

Enligt regionledningskontoret (RLK) görs flertalet åtgärder i linje med motionärens intention för att säkerställa att medel till forskning, utveckling och innovation bereds på ett adekvat sätt, utan diskriminering eller kränkande särbehandling till exempel på grund av kön.

Motionären tar upp utlysningen vid ALF Medicin som exempel. Inom ramen för Region Stockholms samarbete med Karolinska Institutet utlyses

flertalet forskartjänster och projektmedel. Däribland ALF Medicin och ALF Pedagogik. Utlysningarna till förutnämnda medel hanteras av Avdelningen för forskningsfinansiering inom funktionsområdet FoUUI. I samband med beslut om fördelning av utlysta medel tas statistik över bland annat beviljandegrad för kvinnor respektive män fram. Med beviljandegrad avses den andel av de sökande som beviljas medel. Utvecklingen vad gäller de olika utlysningarna följs noga upp av såväl Avdelningen för forskningsfinansiering, Forskningsrådet som Ledningsgruppen för KI/SLL, vilka beslutar om utlysningarna.

För att ta ett exempel var den samlade beviljandegraden 2018 39 procent för kvinnor och 37 procent för män inom ALF Medicin. Inom ALF Pedagogik var beviljandegraden 33 procent för kvinnor och 25 procent för män. Beviljandegraden för de kliniska forskartjänsterna var 28 procent för kvinnor och 35 procent för män. Däremot sett till det totala antalet kliniska forskartjänster fördelades 24 stycken till kvinnor och 17 stycken till män.

Enligt RLK visade en genomgång av utlysningarna inom ALF Medicin mellan åren 2006 och 2017 att om beviljandegraden varit lika för kvinnor och män hade ytterligare 37 stycken anslag beviljats till kvinnor, vilket motsvarar ytterligare tre anslag per år. Vidare visade analysen att av de fem forskare som beviljats mest medel under samma tidsperiod var fyra stycken kvinnor.

Enligt RLK är det även viktigt att beredningsprocessen är jämställd. I de nationellt sammansatta sakkunniggrupperna som bedömer ansökningarna till bland annat ALF Medicin och ALF Pedagogik är för närvarande 53 stycken kvinnor och 54 stycken män. Bedömningen av ansökningarna sker utifrån följande kriterier; projektets kliniska frågeställning, metod och vetenskaplig kvalitet, kompetens och genomförbarhet samt patientnytta. För varje ansökan görs även en bedömning av att genusperspektivet behandlats på ett tillfredsställande sätt av den sökande. Med genusperspektiv menas i detta sammanhang både biologiska och sociala aspekter. Vid prioritering mellan ansökningar som är lika rent vetenskapligt ska jämställdheten vara utslagsgivande.

Slutligen, utlysningen av till exempel ALF Medicin och ALF Pedagogik skiljer sig åt jämfört med utlysningen av till exempel Innovationsfondens medel, vilket gör att förutsättningarna för att anonymisera ansökningarna ser helt olika ut. I ansökningshandlingarna inom ALF ingår bland annat förteckningar över den sökandes tidigare publikationer och i beskrivningen av projektet används i princip alltid referenser till tidigare egna

publikationer. Detta utgör dessutom en central del i den samlade bedömningen av ansökningarna enligt RLK.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:20

Irene Svenonius

Tobias Nässén

Gustaf Drougge

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret

Jan Andersson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-02-22

LS 2018-0629

Regionstyrelsen

Motion 2018:20 av Elinor Odeberg (S) om anonymiserade ansökningar

Ärendebeskrivning
Elinor Odeberg (S) har den 8 maj 2018 lämnat en motion till fullmäktige om anonymiserade ansökningar till Region Stockholms sökbara fonder och stiftelser

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:20

Förslag till beslut
Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2018:20 av Elinor Odeberg (S) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Sammanfattning
Elinor Odeberg (S) har lämnat en motion som föreslår att regionledningskontoret får i uppdrag att kartlägga könsbalansen vid ansökningar inom Region Stockholms sökbara medel, fonder och stiftelser och i vilken mån beredningar och förvaltningar arbetar för en jämställd tilldelning av resurser. Vidare föreslås fullmäktige besluta om ett anonymiserat ansökningsförfarande till sökbara medel, fonder och stiftelser.

Regionledningskontoret delar motionärens syn att bedömningen av kvaliteten på ett forskningsprojekt inte ska påverkas av den sökandes kön. Mot bakgrund av detta görs regelbundet insatser för att minska risken för diskriminering och som ett resultat finns idag en stor medvetenhet kring frågan om jämställd tilldelning av resurser. Beviljandegraden för kvinnor

och män följs noga och de bedömningsgrupper som prioriterar inkomna ansökningar utbildas inom jämställdhet. Vidare hanteras frågan om kvinnors och mäns lika möjligheter inom medicinsk forskning bland annat inom ramen för jämställdhetsintegreringen vid Karolinska Institutet.

Mot bakgrund av ovanstående anser regionledningskontoret att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
I motionen konstateras att det är en ojämn beviljandegrad inom till exempel utlysningen för ALF Medicin och att män är uppenbart överrepresenterade.

Motionären föreslår att

- Regionledningskontoret får i uppdrag att kartlägga könsbalansen vid ansökningar inom Region Stockholms sökbara medel, fonder och stiftelser och i vilken mån beredningar/förvaltningar arbetar för en jämställd tilldelning av resurser.
- Regionfullmäktige beslutar att praxis för Region Stockholms sökbara fonder och medel inklusive stiftelser ska vara anonymiserade.

Överväganden
I motionen anges att män är överrepresenterade bland de som beviljas medel inom Region Stockholms sökbara fonder och medel, som exempel anges ALF Medicin. Innovationsfonden har infört ett anonymiserat ansökningsförfarande och hade i första året efter anonymiseringen infördes en övervikt för kvinnor bland de beviljade ansökningarna.

Inom ramen för Region Stockholms samarbete med Karolinska Institutet utlyses olika projektmedel och forskartjänster, däribland ALF Medicin, ALF Pedagogik och olika kliniska forskartjänster. Dessa utlysningar hanteras av Avdelningen för forskningsfinansiering inom FoUUI. I samband med beslut om fördelningen av de utlysta medlen tas statistik bland annat över beviljandegrad för kvinnor och män fram. Med beviljandegrad avses den andel av de sökande som beviljas medel. Utvecklingen inom de olika utlysningarna följs noga av såväl avdelningen för forskningsfinansiering som Forskningsrådet och Ledningsgruppen KI-SLL som beslutar om utlysningarna. I 2018 års ansökningsomgång var den samlade beviljandegraden för kvinnor 39 procent och för män 37 procent inom ALF Medicin. Inom ALF Pedagogik var beviljandegraden för kvinnor 33 procent och för män 25 procent. Den samlade beviljandegraden för de olika kliniska

forskartjänsterna var för kvinnor 28 procent och för män 35 procent. Av samtliga kliniska forskartjänster fördelades 24 till kvinnor och 17 till män.

En mer ingående analys av utlysningarna inom ALF Medicin som gjordes 2017 för tidsperioden 2006 till 2017 visade att om beviljandegraden hade varit lika för kvinnor och män så hade ytterligare 37 stycken anslag beviljats till kvinnor, vilket motsvarar cirka tre anslag per år. Vidare visade analysen att av de fem forskare som beviljats mest medel under perioden var fyra kvinnor.

Jämställdhetsfrågan berör inte bara utfallet av utlysningen och huruvida lika många kvinnor som män tilldelas anslag. Arbetet med en jämställd bidragsgivning omfattar även beredningsprocessen. Bedömningen av ansökningarna till ALF Medicin görs av nationellt sammansatta sakkunniggrupper där granskarna som lägst har docentkompetens. En jämn könsfördelning eftersträvas alltid när sakkunniggrupperna tillsätts. Inom granskningsorganisationen för ALF Medicin, ALF Pedagogik, Nätverkssjukvården och de kliniska forskartjänsterna är för närvarande 53 kvinnor och 54 män engagerade som granskare. I beredningsordningen och instruktionen till granskarna är det tydligt uttalat att det i syfte att främja jämställdhet eftersträvas en jämn könsfördelning för de beviljade medlen.

Innan granskningen av de inkomna ansökningarna påbörjas får ledamöterna i sakkunniggrupperna anmäla jäv. Syftet med jävsregler är att garantera en objektiv och opartisk hantering av ärenden och skapa förtroende hos berörda och omvärlden att det sker. Med jäv menas en omständighet som rubbar förtroendet till en viss ledamots eller tjänstemans opartiskhet vid handläggningen av ett ärende. Riktlinjerna för jäv som används i bedömningsarbetet är en tillämpning av kommunallagens jävsregler. Utgångspunkten är att den som är jävig inte får handlägga eller delta i beredningen av ett ärende/en ansökan.

Bedömningen av ansökningarna sker utifrån kriterierna; projektets kliniska frågeställning, metod och vetenskaplig kvalitet, kompetens och genomförbarhet samt patientnytta. För varje ansökan görs också en bedömning av om genusperspektivet behandlats på ett tillfredsställande sätt av den sökande. Detta då genusperspektivet är en viktig aspekt i den medicinska forskningen. Med genusperspektiv menas i detta sammanhang både biologiska och sociala aspekter.

I ansökningshandlingarna ingår bland annat förteckningar över den sökandes tidigare publikationer och i beskrivningen av projektet används så

gott som alltid referenser till tidigare egna publikationer. Detta utgör en viktig del av den samlade bedömningen.

När beviljandegraden tenderar att skilja sig mellan kvinnor och män har ledamöterna en diskussion om detta och går också särskilt igenom de ansökningar som ligger nära gränsen för att tilldelas stöd eller få avslag. Vid prioritering mellan ansökningar/projekt som är lika rent vetenskapligt ska jämställdheten vara utslagsgivande. Gruppen enas alltid om det slutliga förslaget.

Bedömningen av ansökningar och fördelningen av medel sker på samma sätt för ALF pedagogik, utlysningen inom Nätverkssjukvård; Hälsa, Medicin och Teknik; Centrum för Innovativ Medicin(CIMED) och de kliniska forskartjänsterna.

Generellt finns det inom den medicinska forskningen en hög grad av medvetenhet kring jämställdhetsfrågan som utöver resursfördelning också har bäring på karriärvägar, ledarskapsutveckling och utbildning. Under perioden 2016-2019 har alla svenska lärosäten fått ett särskilt uppdrag av regeringen att ta fram en plan för sitt arbete med jämställdhetsintegrering och som en del av det pågår för närvarande ett arbete med jämställdhetsintegrering på Karolinska Institutet.

Utlysningen till Innovationsfonden skiljer sig från de andra på flera sätt, bland annat görs bedömningen av ansökningarna utifrån den så kallade NABC-metoden, en vedertagen metod för idéutveckling som ursprungligen utvecklades på Stanford Research Institute (SRI), Kalifornien. Detta innebär att förutsättningarna för en anonymisering av ansökningarna är andra för Innovationsfonden än inom forskningsfinansiering.

Mot bakgrund av detta anser regionledningskontoret att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet att anse motionen besvarad har inga ekonomiska konsekvenser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Jan Andersson
Forsknings- och
innovationsdirektör

Beslutsexpediering:
Akt
FoUUI

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2019-02-22

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Stockholms läns landsting
2018 -05- 08
Dnr. LS 2018-0629

MOTION 2018-03-13 2018:20

Motion av Elinor Odeberg (S) om anonymiserade ansökningar

Varje år tilldelar SLL anslag för forskning, utveckling och innovation. En av dessa fonder är Innovationsfonden, som sedan 2015 tilldelar anslag till medarbetare inom landstinget som har en innovativ idé de vill utveckla. Det är ett mycket spännande projekt där alltifrån drönare med hjärtstartare till selar för nyfödda barn som ambulanstransporteras blivit verklighet tack vare landstingets sökbara medel.

Redan första året blev det dock tydligt att det fanns en tydlig obalans utifrån kön när det gällde vilka som sökte respektive vilka som beviljades medel. Samtliga år har det varit en majoritet kvinnor som sökande men en majoritet män som beviljats medel. Innovationsberedningen, som har till uppgift att förvalta Innovationsfonden, beslutade därför att anonymisera ansökningsförfarandet (dvs. blinda den sökandes namn för juryn) för att säkerställa att det inte rådde en könsbias i bedömningarna.

2017 var första året med ett anonymiserat ansökningsförförande – och första året med omvänt resultat. En majoritet kvinnor sökte medel och en majoritet kvinnor blev också beviljade medel. Det är en hygienfaktor för fondens trovärdighet att det nu inte råder något tvivel om att det är just idén och inte könet som avgör vem som beviljas anslag. Denna hygienfaktor borde nu bli norm för hela landstinget.

Vid en ytlig genomgång av könsbalansen bland de som beviljats anslag från andra av landstingets sökbara fonder och medel, exempelvis ALF, är det uppenbart att män är överrepresenterade. Det rimmar tyvärr med den forskning som finns på anslagsgivandet inom akademin i stort. Kvinnor behöver prestera och publiceras mer än män för att värderas som lika kompetenta. Som exempel utgör kvinnor 30 procent av toppforskarna, men beviljas bara 18 procent av de så kallade excellensbidragen.

Givet de strukturer som redan hindrar kvinnor och män från att ha lika möjligheter till framgång inom FOUUI är det viktigt att landstinget inte ytterligare spär på den effekten genom att tillåta risken för könsbias i bedömningarna. Ett anonymiserat an-

sökningsförfarandet ger en ökad legitimitet för de kandidater (oavsett kön) som beviljas anslag och det gör det dessutom möjligt att utesluta diskriminering som har sin grund i den sökandes etnicitet.
I grunden handlar det om att landstingets resurser inom FOUUI ska premiera den bästa kompetensen.

Med anledning av ovanstående yrkar jag:

att landstingsstyrelsens förvaltning får i uppdrag att kartlägga könsbalansen vid ansökningar och anslagsgivningar inom landstingets sökbara fonder och medel inklusive stiftelser samt i vilken mån ansvariga beredningar/förvaltningar arbetar för en jämställd tilldelning av dessa resurser

att fullmäktige beslutar att praxis för landstingets sökbara fonder och medel inklusive stiftelser ska vara anonymiserade ansökningsföranden

Elinor Odeberg